

ANTOLOGI GEGURITAN

Anggara Kasih #4

TAMAN BUDAYA JAWA TENGAH

ANTOLOGI GEGURITAN

Anggara Kasih #4

TAMAN BUDAYA JAWA TENGAH

TANGGAP WACANA
KEPALA TAMAN BUDAYA JAWA TENGAH

Sumina, SIP. MH

Assalamu'alaikum Wr. Wb.

Salam Budaya !!!!

Kanthi nyebat Asmaning Dzat Inggang Maha Suci saha sinar-tan pangalembana miwah panuwun syukur kunjuk hing ngarsaning Kang Murbeng Dumadi, keparengna kula, jejer minangka Kepala Taman Budaya Jawa Tengah kepareng matur gegayutan kaliyan tuma-paking Tatacara Geguritan Anggara Kasih #4, kaleksanan ing dinten Senin Wage, 9 Maret 2020.

Kabudayan mujudaken woh pangolahing budi inggang mbabar kaendahan saha kautaman kanyatan wiyar tebanipun, kadi dene wreksa gung inggang kathah pang- pangipun. Salah setunggal pang- ing kabudayan jawi inggih menika seni kasusastran. "GEGURITAN" inggang mujudaken peranganing seni kasusastran jawi, kasunya-tanipun tasih pikantuk kawigatosan dening para sutresna budaya, mliginipun ing wewengkon Jawi Tengah.

Taman Budaya Jawa Tengah inggang mujudaken lembaga Struktural saha kultural nggadahi jejibahan saha kewajiban par- ing panyengkuyung saha sarana murih Seni Geguritan tetep saged lestari lan ngrembaka saha saged narik kawigatosanipun para gen- erasi mudha minangka tunas – tunas budaya.

Pangajab saha gegayuhan kalawau saged kasembadan kanthi pambudidaya sesarengan ing antawisipun Taman Budaya Jawa Tengah kaliyan para sutresna budaya saha sawenehing pihak ingkang tasih lan tetep nggadhahi raos peduli dhateng kabudayan jawi, mliginipun Seni Geguritan.

Atur panuwun ingkang tanpa pepindhan katur dumateng sakathahing pihak ingkang sampun paring panyengkuyung sarta pambiyantu ingkang arupi menapa kemawon satemah Tatacara Geguritan Anggara Kasih #4 ing kalodhangan menika saged kaleksanan kanthi prayogi.

Pepunthoning atur, mugi tansah rahayu kang tinemu, sembada ingkang sinedya ... tetep lestari lan ngrembaka GEGURITAN :

GE – gambaran, pasemon, pranyatan, pangalembana apadene panyaruwe,

Rineka rinumpaka ing ukara sinerat ing tulis, runtut tumata basa kang bisa rinasa,

GU - molonging sedya antebing tekad budidaya mrih lumastari seni Geguritan panging budaya jawi,

RI -nakit, rinonce, pinantes pinatut runtut rerangkening basa lan ukara dadya sarana nglairake krenteg lan uneg-uneg, mbabar pitungkas lan piweling.

TAN - kendhat tan kempa, mad-sinamadan, sangkul sinangkul, bantu binantu amung sawiji kang kaesthi ... GEGURITAN LUMASTARI

.....

RAHAYU.

RACIKAN

Kaca Gurit	i
Tanggap Wacana Kepala Taman Budaya Jawa Tengah.....	iii
Racikan	v
1. Bambang A.ER.T	1
Jaman Petruk Dadi Petrik	2
Layang Wirid Asmoronala	3
Nggendhong Lali	4
2. Bambang Hermanto	5
Aja Ngrangkul Rembulan	5
Padhang Cecoluk Obor.....	6
Yen Aku Oleh Kandha.....	7
3. Bintang Kalijaga	9
Nglethis	18
Lumunturing Aksama.....	18
Wangsulanku	19
4. Biyung Amie	21
Kapang Mring Pra Mitra.....	22
Narimo	22
Pemut	23
Piye Ta Iki	24
Ngupadi Tentrem Sejati	25
5. Cindhe Laras	27
Simbok	28
Yen Getihmu Isih Mili Abang.....	30
Tikus Tikus Pithi Kuwi.....	31
6. Dedek Witranto (DekTo)	33
Mbidhung Api Rowang.....	34

Inthuk Inthuk	35
Cakrukan	36
Desa Kutha	37
Sepuh	40
Sanja	41
Rikalane Kudu Sabar	42
Udan Gedhe	43
Golek Akik	44
Adus	45
7. Dyah S	47
Candhik Pungkasan	48
Sindhung Prahara	49
Ngawiyat Biru	50
Srengenge Wus Sumendhe Tawang	50
Kembang Turi	51
Kluwung	52
Keduwung	53
8. Gandrung Sukowati	55
Pamit Lan Janjimu	56
Panyuwunku	57
Wis Wancine Lingsir	57
Lakon Kapupus	58
Haywa Sesumbar	59
Sarwa Semu	61
9. Pine Wiyatno	63
Ayo Mulih	64
Warisan	66
Pendhapa Serambi Sukowati	67
10. Rudyaso Febriadhi	69
Menyang Endi Meneh?	69
11. Sahid Teguh Widodo	71
Aku, Jawa	72

12. Sumina.....	75
Gurit Kasunyatan	76
Gurit Sapu Gerang	77
Gurit Kabudayan	78
13. Sonjaya Hartono.....	79
Miyaki Dalam Langit.....	80
Pelog Apa Slendro = Blero.....	81
Impene Lik Paimo Lan Yu Ginah 2014	82
Gurit Bocah	83
Layang Swara	84
Demang Togog	86
14. Srining.....	87
Dudu Bandhamu	87
Sepi	89
Layung.....	90
Pesthi	92
Cancut Tali Wanda	93
15. Supri Cantrik Ndesa.....	95
Jatimulya.....	96
Samodra Minang Kalbu.....	97
Tan Hana Darma Mangrowa	98
Sumeleh Ing Rasa.....	99
Pustaka Wijaya.....	100
Luru Upa	101
16. Udiarti.....	103
Sakndhuwure Wuwungan Omahmu	103

BAMBANG A ER TE

Asma jangkepipun Bambang Agustiningrat Estu Roh Tulus.

Lair ing Solo 20 Oktober 1961.

Nate ngasta Kepala Operasional Satpol PP Surakarta, Kepala Sekretariat Penyidik PPNS lan pungkasan Kepala UPT Museum Keris Nusantara lan Museum Radya Pustaka Kota Surakarta.

Wiwit tasih SMA tansah ngudi ing olah kridhaning Budaya mliginipun Seni Teater lan Sastra.

Pinunjul ing babagan maos puisi.

Seratan karya sastranipun arupi Cerpen, Puisi, Geguritan sampun nate kapacak ing Solopos, Sinar Harapan, Hai lsp.

JAMAN PETRUK DADI PETRIK

Dening: BAMBANG A.ER.T

Kahanan owah gingsir

Petruk dadi Petrik

Ngowahi lakune anasir akeh wong dadi kenthir

Kagulung poncodriyo donya elektrik

Blumbange sasar suur dadi tanpa wates.

Kahanan pancen bisa owah

Bisa luput saka karep panjangkau lan panggayuh

Kosokbaline ana kang benere bener

Saklawase kudu tansah eling

:Eling lamun poncodriyo kuwi anjlomprongake

Eling lamun budi pakertikuwi tansah owah gingsir

Eling lamun angen-angen kuwi kereb anyidrani.

Zaman Petruk dadi petrik

Waton gelemmulung

Ganepe kudu tansah eling

Bakal ora kanyana nemu banyu urip mahanani wening.

Solo.

LAYANG WIRID ASMORONALA

Dening: Bambang A.ER.T

:Kagem, Resa Sri Effendi.

Langit Katon abang
Siro tak cedaki amarga aku ngerti
Kowe ringkih ana sakjerone panti.

Mungguh, dununge mangkene
Anata malike ana sajroning bait Al mukadas
Iku omah enggoning pasucen
Jumeneng ana ing Kontole Adam.

Jogya, Mallboro. febuari 2020.

NGGENDONG LALI

Dening: Bambang A.ER.T

Mumpung kelingan aku tak kanda:
Aku lan kowe isih nggendong lali
Kepencut senenge raga nganti kepatipati

Mumpung kelingan aku tak kanda:
Umure awake dewe apa isih dawa?
Awake dewe ora ngerti yen wis dienteni.

Mumpung kelingan aku tak kanda:
Uni kang landep ditaleni
Suci jero resik jaba , ngupaya urip mahanani.

Jogya, Stasiun Tugu.febuari 2020.

BAMBANG HERMANTO

Karanganyar, 13 September 1962

Alamat: Larangan, 2/3 Gayam, Sukoharjo

AJA NGRANGKUL REMBULAN

Dening: Bambang Hermanto

Nimas wong ayu aja pengin ngrangkul rembulan.

Rembulan kuwi ana sing duwe wong ayu duweke joko umbaran.

Ing jaba obor mobat mabit katiyup angin aku lan sliramu.

Ing wengi iki nyambung katresnan nyuntake rasa kangen.

Nimas wong ayu sigaring nyawa ingsun nganti kapan wae aku setyo tuhu marang sliramu wong ayu.

PADHANG CECOLOK OBOR

Dening : B Hermanto

Ana tandha wingit
mendhung sinaput ampak-ampak
ana ula koros,
baunge asu ajag, unine bajang kerek,
cat ilan cat keprungu

crita kawuri
ana tikus clurut
ngglandhang carang
kena ngapa wong cilik kudu dadi tumbal?
padha kanca dadi aniaya
kojahe nayaka angel pinercaya
kابه dadi sumebar, kaya ambyare lintang kemukus
sasat datan beda anane prabancana,
lindu prahara, ngrajame ghora gurnita,
ing bumi pasawatan

iki dudu tembang jaragan,
apa maneh gurit lancang
Gusti kang maha nasa,
mugi PADUKA paring pepadhang.

(Sukoharjo)

YEN AKU OLEH KANDHA

Dening: Bambang Hermanto

Gurit kuwi isih kumandhang
antarane beksa sarta krenteg
kaya ombake lun ing gegere segara
kaya sumilire angin ing padesan
kaya tratapan nalika diweling
kaya prasetyaku marang janji
kaya esem kang karantu
dudu lamising ukara marang pacelathon

ah,

gurit kuwi
dadi tamba ati
ing salurunge wengi lan rina
ing sajembare kabgyan lan sapletiking panandhang
ing panyapa ghora sarta tidhem
ing pakeliran angin kang sinungging
gurit kuwi
yen aku oleh kandha..!
Episode: kula kapang nyerat orek-orekan, amargi tebih
saking pantes yen pun wastani gurit.

*Kawaos kolaborasi kaliyan tari, musik inf CFD Sukoharjo,
minggu 24 january '16*

BINTANG KALIJAGA

Asma aslinipun Suroto

Inggang dipun dalemi ing Ds. Pamongan Rt. 10 Rw. 02 Kec.
Guntur Demak Jawa Tengah 59565

Makarya ing Fashion Stylist Art Visual Mrrchandising.
Awit raos tresna lan ngudi ing kabudayan jawa mliginipun
sastra jawa geguritan.

Seratanipun kathah inggang kailhami bab kawontenan
inggang lumampah.

Pramila kanti niat nekat ngendikanipun mekaten :

“Agunging aksama Bapa, mboten wonten inggang saged kula
aturaken bab kangge profil. Gurit ugi namung ajar nekad.

Namung nate sesarengan damel Antologi geguritsn ing
Pagayuban Ajar Gurit”

Sumangga...

NGLETHIS

Dening: Bintang Kalijaga

Nadyanta guris tetembungan lamis
Bali dakpacak saprunggel gurit
Pambabaring nala kang kajiwit

Ndara..

Nora kudu nggégémangsa
Kasuwur tanpa rekadaya
Lena ngekep dawane karep
Ndhadhani kalah ing sisiping polah

Ndara...

Apa bali wurung...??
Ngluru wiramane kidung
Sajroning jurang cerung
Nglethis sairis

Dmk Bk 130815

LUMUNTURING AKSAMA

Dening: Bintang Kalijaga

Apa mesthi Dakaturake..
Karasa bengkah telenging dhadha
Racikan aksara donga kagadhang
Ambyar...
Kaglandhang takbir tahmid kang ngumandhang

Parandene...

Tumètèsing waspa mahanani sengkeling nala
Njèrèng kandeke dedosa kaliwati

Kanjeng Ibu...

Ing dlamakan suku Ndika
Kacadhong lumunturing aksama
Ohh..Rama..
Satengahing japa Ndika
Dakranggèh donga sembada
Kabuka korining bagyamulya

Nganti puputing pepesthi
Mugya tan lirwa ngabekti
Gusti hamberkahi

Dmk 170715

WANGSULANKU

Dening : Bintang Kalijaga

Dakambali wangsulanku Yayi
Genah yenta gurit kae kanggo Sliramu
Semono uga tembang Dhandhanggula
Gurisan tembung-tembung donga
Rinacik dadya mantra sembada
;sapadha

Apa kliwat kosetitekna Yayi
Sapungkure deres udan wingi sore
Dakgurit maneh batanganku
Upama geseh saka skabeng cangkriman
Larungen ing gumulunge ombak pasisir Bandengan

Sawuse kuwi
Bali dakjangkahi teles wedhi
Gisik samudra Jepara
Ilang tipak-tipak datan ketara

Guntur 21.9.2016

BIYUNG AMIE

Sri Ambar Susilowati, ing kalangan geguritan akrab kanti asma Amie Williams / Biyung Amie.

Ingkang dipun dalemi ing Bawen Ambarawa Kabupaten Semarang.

Kathah hanganggit geguritan lan sekar tembang macapat lsp. Kempalan geguritanipun GEDHONG SANGA sampun katerbitaken penerbit GEMA MEDIA Jawa Tengah.

Ngantos dumugi samenika tasih tansah ngudi ing babagan sastra jawi.

KAPANG MRING PRA MITRA

Dening : Biyung Amie W

Aburku mider ing ratmaya
Nulya jumujug ing pendhapa Gupala
Kétang rasa kapang myang pra mitra
Wus dangu nora panggya
Kapiadreng rasa kepéngin imbalwacana
Samya séba gojèg sembrana parikena
Ah ... saiba bagya bisa sapejagong suka parisuka
Nyuntak kapang silih mbagé pawarta
Guyub rukun kadya rikala semana
Mapan ing Taman Budaya Surakarta
Hemm ... nadyan saiki wus ganti warsa lan ganti warna
Nanging tulusing rasa keket tinali pinongka tuhu jatining
mitra
Mugya tansah lestari ngrembaka kongsi puputing yuswa
(TPK, daluadi 020413)

NARIMA

Dening : Biyung Amie W

Aku satuhu legawa jroning ati
Sawusé mangretèni kanyatan kang ora manis
Yektiné atiku wus kéndhang binarung jumedhoré mimis
Yekti Sliramu ta kang miwiti sarta mungkasi

Nadyanta driya rinasa kairis-iris
Dakampet wetuning luh aywa kongsi nangis
Nglenggana kabèh kanyatan pancèn wus ginaris
Mula sagung lelakon daktampa klawan aris

Swiwi bakal dakkébaraké dhuwur ngunggahi méga
Sapa ngreti ing kana dumunung papan pamuja
Sun arsa megeng hardha minangka amaratapa
Ngening cipta, pancadriya mrih kinasih ing Hyang
Suksma

(Tpk, wayah ésuk 060413)

PEMUT

Dening : Biyung Amie W

Jeng,
Sumenekna penggalihmu ing jembare rasa darana
Aywa kongsi kentir ing ilining bena bang ludira
Nepi ing gisik dolanan othak-athik mathuke sanepa
Denwolak-walik kanthi waskitha werdi kang sanyata
Waspadakna, piji endi kang becik lan endi kang ala
Nulya gage gumregah sigra nuruta ilining tirta amerta

(TPK, wanci enjing 130413)

PIYÉ TA IKI ?

Dening : Biyung Amie W

Angluh nutuh mung njalari kesuh
Midera uga nora bakal kapangguh
Sesambat, nora bakal ana kang sapa aruh
Pangangen pating sranthil wus nora wutuh
Panjangka lan rasa tidha-tidha worsuh

Cahyané wulan kasaput mega surem
Kelipé lintang katon sangsaya merem
Mrabawani tatu iki krasa njarem
Ana lancip landheping dom kang tumanjem
Njalari tatu sangsaya katon biru èrem

Dènlali-lali bali ngranuhi
Dibuwang adoh, bali nututi
Dipekak jebul budi ngamplok nèng mburi
Whoalaaah...jan-jané piyé ta iki?
Ah embuh kono, aku wis ora kuwawa ngadhepi.

(Tepiswiring persil kopi, wayah ésuik 070513)

NGUPADI TENTREM SEJATI

Dening : Biyung Amie W

Ing endi dununge teken dimen tekanku
Dakgagapi ulegan jantrane urip
Manekarupa mijile ngongas angkara
Nyembur dahana siyaga amangsa
Kadi patrape nagaraja myarsi pradule kang garwa

Ing endi dununge tentrem sejati
Meneb eninge batin wus kaesthi
Bumbu lila lamun hanampi pesthi
Suka kataman kagol perihing ati
Sabar darana wilangan warsi

Saben-saben nyawang pethiting ari
Kedhungangan anggonku nututi
Lumaris pindha lonjong mimis
Tan karasa ndungkap wahya pungkasing dhiri
Muga bisa panggya kang denupadi
Heneng hening eling tentrem sejati

#lukitapanglipurdriya

Tepiswiring persil kopi, esuk 200719

CINDHE LARAS

Lahir ing Tulungagung Jawa Timur 19 Maret 1968. Sawetara geguritane kapacak ing Majalah Jayabaya lan Panyebar Semangat. Uga kahimpun ing antologi Geguritan “Gurit Sabrang” 2013, “Pagupon 3 “ 2013, “ Simbok” 2015, “Sor Bumi Sor Kukusan” 2016.

Aktif nulis Geguritan lan Bothejan Pitutur Jawa ing Face Book lan media sosial liyane, karana bisa luwih murah lan gampang interaksi karo para mudha kanggo ngenalake geguritan lan nilai-nilai kearifan lokal.

Dedunung ing RT 01 RW 02 Desa Sembon Kec. Karangrejo Kab. Tulungagung Jawa Timur..

Email larascibde88@yahoo.co.id HP 085648661092.

SIMBOK

Dening: Cindelas

Simbok

lumakune wektu

dadi cathetan kang nyata

yen tresnamu luwih dawa tinimbang marga

lan pangrengkuhmu luwih amba katandhing segara

kamangka

aku bisa menehi apa

getunku tan kaya ngapa

panjenengan budhal sowan pangeran

nalikane aku durung paja-paja bisa nyaur banyu susumu

kamangka

genderaku lagi wae dak kerek

durung paja-paja kumlebat ing awiyat

kaya dongamu

kang saben-saben kok rapal tanpa kendhat

Simbok

isih nabet pulunge ati

kok ranti tekaku nganti wengi ing pinggir dalam

nalika baliku kasep kesandhung alangan

saben wong kok takoni

gupuh lan luh dadi siji

nalika ketemu, aku kok kekep njur kok arasi

dak suwun pangapuramu
yen akeh impen kang kelalen
pengarep-arep kang kesrimpet
gegayuhan kang kalendran
uga panjangka kang cinidra
ombake panguripan asring gawe kalepyan
mring sejatine dununge kuwajiban

Simbok

muga Panjenengan pinanggih dalam lempeng lan
padhang
kaya lempenge atimu nalika ing wengi-wengi dawa
kaya padhange tekadmu ing gronjalaning wektu
ngopeni lan nggedhekake aku
tanpa pangresula
tanpa sambat

Simbok,.....

sugeng tindak

Tulungagung Juli 2013

YEN GETIHMU ISIH MILI ABANG

(kanggo Sri Yuli Pawestri)

Dening: Cinde Laras

kaya bledheg ing tengah ketiga
kabar iku ngebaki atiku
sliramu kang dadi gendera
pedhot kleyangan kesaput angin ketiga
mitra,
apa lali jejer gendera ing tawang akeh kang nyawang
minangka paraning panggadhang
Dak getunana apa gunane
nyatane sliramu sajak ngece
ngedan jejogedan ngudang panasing jaman
dak emana apa bedane
sapletik geni kang kok sumet
wis ngobong suket-suket garing
kang thukul ing ati kang wis suwi kasatan rasa sih
kasempyok kahanan, kesingkur sejarah, kesrimpung
blang plontheng bintulu
menyang ngendi lungane jangget tinatelon kang biyen
cinencang rosa ing atimu
yagene rasa eling lan awas rantas tandhas tanpa tilas
mitra aja terus kegiwang playune ayang ayang
yen getihmu isih mili abang
aja mamang,...
ayo wiwit tumandang
nglari dalan padhang kang suwe ilang

Tulungagung 1 Juni 2012

TIKUS TIKUS PITHI KUWI

Dening : Cindhe laras

Tikus tikus pithi kuwi ora duwe wedi
saiki tansaya ndadi
sawangen
ora mung jagung lan pari
jlurung lan watu dikririti
Semen las aspal diuntal

Tikus tikus pithi kuwi
saiki tansaya sekti
wetenge kang mung sak tekem
ora kuwawa ngadhahi watesing marem
ajine jurang grawah
watu,...kali , gunung lan sawah
mlebu wadhah nora ana kang kutah

tikus-tikus pithi kuwi
disanak ngeplak
disandhing nempiling
nanging sing waspada
klambine werna-werna
pinter memba kanca salin rupa
adol panjangka
sing sapa lena
tan mangga puliha

(Tulungagung , 2014)

DEDEK WITRANTO (Dek TO)

Lahir ing Surakarta 13 Nopember 1958

Penulis Puisi Geguritan Naskah Teater.

Penyair. Penggurit, Narator, Aktor lan Sutradara, ugi
Motivator.

Laku budaya ing jagating kesenian dados lampahing
bebrayan ngantos samenika.

MBIDHUNG API ROWANG

Dening : Dedek Witranto

Sing arep dirusuhi apa
Ing kene apa-apa ana
Mung ora bisa nata sing ana
Mulane akeh bubuk oleh leng
Busuk ketekuk, pinter keblinger

Ana ngendi papan mesti ana
Sikut sikutan
Emprit abuntut bedhug
Endhas gundhul dikepeti
Endhas pethak ketiban empyak
Akeh kang pada nrajang wewalere dhewe
Gajah ngidak rapah

Rungakna
Kakehan gludhug kurang udan
Kendel ngringkel, dhadhag ora godak
Isine mung wong maido
Ora gelem cawe-cawe
Keplok ora tombok

Waspada iku pancen kudu
Sabar sareh mesti bakal pikoleh
Aja nganti gampang kapilut
Rampek-rampek kethek
Rebut balung tanpa isi
Sing mbebayani tumrapping bebrayan
Hambidhung api rowang
Tunggale nulung nanging menthung.
Waspadaa.... waspadaa.... waspadaa !

(Kediri, 692016)

INTHUK INTHUK

Dening : DekTO

Inthuk inthuk malem weton dak jaluk sega sakepel
gawenen tumpeng cilik cublesana brambang lombok
abang,

Kuwi balung sungsum suksma raga daya jawa pikir rasa
Golong gilig manther asung syukur mring rahmatullah
ngesti tunggal,

Aja was was sumelang ana tigan wijining jagatmu
Samodra sekar wangi setaman banyu anggamu
Datan bisa kawujud yen ora saka sih welasing Allah

Gawanen mreng bakal dak bagekake mring tunggal
garba

Dak kebuk bumi kaping telu aja lali banyu lemah lan
kayu

Sandang pangan papan njaba njero kecukup datan
cewet....

Teka resik mulih resik

Malem weton njamas jiwa saben selapan limang gatra
saben wektu

(Kediri, Kamispahingapril2013)

CAKRUKAN

Dening : DekTO

Jepang mati ketepang
Inggris mati kelinggis
Landa mati kebanda
Unen unen jaman mbiyen
Nalika jaman rekasa
Dijajah negara manca
Sega gaplek
Kathok goni
Ana nipon kate mrewasa prawan desa
Ana noni bule mrewasa jaka desa
Adus lenga jarak
Kuli kontrak
Romusa
Rodi
Gawe dalam mbedhah alas roban
Urip kaya ing pucuking eri
Nyawang bulan ngadhang tibane jaman menang
Kuwi mbiyen
Saiki beda kahanane
Arep apa wae kelakon
Numpak montor jepang cukup utang
Ana noni manca teka, para jaka padha rayahan asok
kebecikan pada ngeterake mrana mrene
Prawan desa wis diwadhahi pabrik
Pamrihe melu mukti
Dulangmas
Joglosemar
Sobowonosraten

Mampir yuk mampir
Gondhal gandhul saotone
Bercok bar miber terus mencok
Kuwi mbiyen
Nalika ngapalake pupuh kalatidha jaman edan
Sabèn jaman jebul edan
Sabèn jaman jebul kudu eling waspada
Kuwi mbiyen
Mbuh saiki ?
(Doho,13416)

DESA KUTHA

Dening : Dedek Witranto

Sabèn wayah esuk umun umun
Mbakar tela pohung
Pedhut kandhel adhem seger nyruput teh ginasthel
Adoh ratu cedhak watu
Kutha sala payung muntha
Alun alun ringin kembar
Tindak negari mundhut sinjang
Tokone bawah sawo bathike kresna
Ngiras es kopyor restoran singosaren
Ngematake kethoprak srikaton
Impen samben panen
Kaya priyayi nitih andhong
Montore persun nganggur

Tirtonadi kabendung
Kanggo pariwisata toya
Rame anggone ngirit anak putu
Desa mawa cara
Kutha mawa rega
Desane kalung pedhut
Kuthane kalung lampu
Jopa japu tai ngasu
Tekan karepmu ora karepmu
Duwene mung lemah titipane Gusti Allah
Rumangsa bisa nukoni sawah
Nandur pipa pabrik
Banyu munthuk mambu bathang

Desa kutha segara gunung alas
Lakuning wektu nyengkut
Owah owahan ora rinasa
Kutha dadi alas
Alas dadi segara
Gunung dadi desa
Ana ratu ana watu
Pada melu ngulu
Ndherek mukti wedi mati
Mati pangane
Mati rasane
Mati pikirane
Mati budi pekertine
Desa mayit
Kutha kuburan
Mati sajroning urip

Urip ora arep ora urup
Buntet
Gadhuk
Buntu
Desa lunga lara
Kutha tamba teka
Jopa japu
Utange mbahmu
Kamuktenmu wis diemping leluhurmu
Uripmu pripihen dhewe

Desa Sala
Kuntha winangun
Kelangan alun alun
Mangga tindak negari
Ameng ameng tindak ndusun
Mugi tansah rahayu ing sesami
Sageta lestantun sak turunipun.

(wonoasri,14416)

SEPUH

Dening : Dedek Witranto

Ramene kaya pasar kobong
Nggrayang pega kumendheng
Nempukake lakuning angin
Tlutuh nangka entuk entukane
Ketuwan ing wit bosok pungkasane
Sepuhmu nyepuh sasmita

Nyabrang kali gondhelan tali
Taline saka oyot waringin
Nungsang jempalik ragamu
Rambatan nyaur wektu kang kaliwat
Sepuhmu ngaya sulaya

Nyampar krikil ngarep lawang
Latarmu njembrung nyepeti mata
Udane wis terang mangsane ketiga
Panase wis eyup meksa ora sranta
Sepuhmu sepah tinuladha

Jejering sepuh ampuh ing pituduh
Lerem seleh menep ing pikir rasa laku
Sepuh ing panemu budi ing ngilmu
Sepuh dudu pamer kawruh ndhangak ing pakewuh
Sepuhmu asung pangastuti rahayu ing sasami

(kuthawengi,5juni2012)

SANJA

Dening : Dedek Witranto

Sanja sanjang sedulur
Tabuh bedhug wancine luhur
Padha aweh lelipur
Punjul separo umur
Ngucap syukur isih sempulur
Ngraketake rasa welinge leluhur

Ngombe banyu pengging
Isih tedhak turun sinandhing
Tiba dina pasaran pahing
Ugemana ukir kang sinungging
Andhong si kusir ora pangling

Desa sinaga cabeyan banyudana
Sawangen sing katon lan ana
Owah owahan wengi lan rina
Sinau maca jroning atinira
Kudu bisa nata jiwa hanglenggana

Iki dina becik kanggo resesik
Wis arang nyumurupi pitik lurik
Jatahe klepon jadah wajik
Kanggo pepeling tansaha nandur winih kang becik

Sapa nandur bakal ngundhuh
Iku nyata laku pikir rasa kang jumbuh
Pusakaning jiwa kang ampuh
Aja lali ujure para sepuh
Sanja bisa kanggo tukar kaweruh
Bakal ndayani marang apa kang ginayuh

(Pahing,23316)

RIKALANE KUDU SABAR

Dening : Dedek Witranto

Kaya godhong randhu tumiyup angin
Datan kuwawa nggondheli kapuk rontok
Ujare bakal angon wayah tumekaning wanci
Lunga menyang ngendi bakal bali nggoleki

Nggenteni angsluping srengenge ora betah panase
Ati siniram kanepson ora sranta tibaning kuciwa
Sore nemu getun adheming swasana
Ucap kebacut nguntapake cubriya
Ilang kelangan lacak

Rikalane kudu sabar
Mbabar lelakon dununging laku
Nyrantekake tengahing lakuning lakon
Kayon miring jumedhuling gara gara
Ing kono dadi mbat-mbataning rasa

Rikalane kudu sabar
(kediri, 2122015)

UDAN GEDHE

Dening : Dedek Witranto

Barat lesus campur udan bledhek clerat cleret pating
jledher

Ora kuwawa ngeyupake rasa kangen omah lan desa

Ing ara ara tumiba cloroting candhikala mecah deresing
udan

Manungsa isih pada lara malah saiki saya lara awit
pancen kudu lara

Lararaga laramaya larapikir lararasa larailmu laralaku

Udane isih gedhe ora ngerti kapan sudane

Pada ngetung enteking tanggal ing wulan iki

Pada pingin dadi seksi pandhange rembulan kapisanan

Ngenteni babaring lelakon banjaran mangsa rendheng

Akeh owah owahan kang ora rinasa

Angin dadi mega

Banyu dadi geni

Watu dadi sega

Kutha dadi alas

Segara nyawiji marang gunung

Udane isih gedhe aja kesusu mulih

Sapa ngenteni sapa ora ana sing weruh

Sing cetha ngenteni jeboling tanggul

Sing cetha ngenteni jugruging gunung

Sing cetha ngenteni pecahing bumi

Mbabar lelakon anyar

Muliha....

Mulihake rasa pikir laku

Kang seprana seprene dolan datan keluri

Muliha...

Mulihake apa rinasa ora tinata

Muliha...

(Solowisma,100220)

GOLEK AKIK

Dening : Dedek Witranto

Ngliling saben brongkalan kang tinemu

Nithik saben watu kang sinawang melok

Watu apa dudu bisa dinulu

Ngasah ati hangreka rasa

Merah delima kecubung sepah panca warna

Golekane para rineksa dadi sesotya

Emban kinarya bumining sela

Barang maya lan kasat mata

Ora angel diluru sedyaning laku

Akikmu dak embani atiku

Kangenmu dak embani katresnanku

Jamrut giok biru safir ati ayam

Tapak jalak puser bumi tunjung derajat

Aja kalepyan ramening jagat

Watu dadi banyu
Godhong dadi geni
Embanana Akikmu
Kanti tulusing eling lan prayitna

Golekana akike Nabi Soleman
Kencananing ati
Mutiaraning wisma
Tentremining nagara

(solo,100220)

A D U S

Dening : Dedek Witranto

Nggenteni cemengklung kembang bayem mentelung
Pitung gebyuran pitung siwur
Saka umbul sapta tirta
Banyu Urus urus kareben gampang urusane
Banyu Londo rasa degan kareben larut wisaning jiwa
Banyu Anget mawa lirang kareben resik reregeting raga
Banyu Mati kareben mati sukertaning diri lan niat pikir
rasa kang ora becik
Banyu Urip kareben urip angga jiwa kang nglokro dadi
greget gumregah nerusake sedyaning gegayuhan
Banyu Kasekten dadya tolak bala kareben slamet jiwa
raga

Banyu Kamulyan mungkasi adus kareben resik njaba
njero manggiha kamulyan

Enggal mentasa aku ngenteni ing pendhapa
Luluran rempah cendhana arum sinambi kungkum
Janji tiba janji pucuking cemara dadi tengara
Udan riwis isih adus seger adem ayam
Aja kesuwen
Wancine selak bedhug

(saptatirta,312015)

DYAH S

Kasebat nate kuliah ing pawiyatan luhur IKIP Karangmalang
Yogjakarta.

Asal saking Malang Jawa Timur, samenika mapan ing Kota
Bumi Lampung.

Sampun kathah hanganggit geguritan.

Sinebut Ratu Gurit ing pakempalan Gurit Sabrang.

CANDHIK PUNGKASAN

Dening : Dyah S

pantog jangkah kandheg ing kene
candhik mbranang ing pandulu
aja tumenga nimas, surupe wus sumendhe
perih ning ati ngecul tanganmu

trenyuh pepisah abot nggoceki
mamring rasa kasendhal mayang
gapuk ngregem tan kuwawa nampi
lungamu ing tlatah sabrang
aja keguh jumangkah laku
bacuta mlumpat ing protelon
den lajer liring sarta gumuyu
wis pungkas wektu kanggo sakloron

rangu andulu dalam sisihan
kareb nggregel tansah mangro
kebak pitakon ing angenan
apa isih ana esem kae sakmengko...?

(Kotabumi, 22 april 2015)

SINDHUNG PRAHARA

Dening : Dyah S

apa mung arep sesenthiran lenga patra
mukti wibawa lenggah babut kencana
rembug gayeng bawarasa klawan kaki guru lan narada
isuk lan sore medhar sabda

ya gustiku, ya sesembahanku
dudu perkara landhepe kuntawijaya
apa ampuhe pedhang sokayana
kawulamu kae wus wareg tembung nggladrah
apa wayang-wayang rucah isih arep wae kok prentah

apa ora isin noleh mburi
janji-janji wus kaukir dadi prasasti
kawulamu kang urip pinggir kali
impene pijer ilang kenyut keli
ngelinga
yen ana songsong tunggul naga
megar wayah candhikala
lan jamus kalimasada kelangan aksara
iku pratandha kursi sejati wus malik dadi
siyunge banaspati

(sadalan-dalan aku weruh dhewe impene kawula den
udal-udal

kececeran turut lurung turut tegalan, swarane
tumangsang ngebaki ayang-ayang).

(Kotabumi, 28 maret 2015)

NGAWIYAT BIRU

Dening : Dyah S

lam-lamen sarimbit nyawang purnama
ing kana biyen cetha mboksungging
mekroke kembang nlegani gantha
njlarit kluwung angganda ngliling

tempuk liring ketawang manis
keket dak regem drijimu geter
angemu madu tapising riris
ati anratap kumesar ajer
makaping sasi mangsa lumiwat
crita jumangkah mung mandheg mangu
nebet kangen esem ngujiwat
kobar impen ngawiyat biru

(Kotabumi, 16 april 2015)

SRENGENGE WUS SUMENDHE TAWANG

Dening : Dyah S

(nalika angin wit sumilir, ya gene kowe ndadak nglilir)
apa isih ndadak mamerake perih
nalika wektu prasapa marang curesing warih
pijer ngrerepa ngarih-arih

apa isih ngaru-arun pengen bali
nepusi kontale tali asih sing wus getas
dipangan angin lan panas

lan aku wus nglenggana
lelandhesan rasa eklas
sing ora cinupet dening kanyatan

mungguh jembaring kalangan
aku wis marem nyawang lintang

(Kotabumi, 21 maret 2015)

KEMBANG TURI

Dening : Dyah S

(Lingsir sore, ngronce impen semana kang ngawe-awe)

Nglayung mecaki lurung kang lungit
Krenteg anyawang grumbul semaya
Dalan rumpil angrerujit
Saiba katrem pang-pang semana
Aclum ngadhep angen tumelung
Adreng ngaras kembang turi
Biyen godhong ijo ngrembuyung
Lena ing mangsa gogrog mbrindhili

Surup anilap kaca pasuryan
Trenyuh kekanthen njejuwing ati
Candhik wus sumyur ing angenan
Perih andulu petenging wengi

(Kotabumi, 5 april 2015)

KLUWUNG RAHINA

Dening: Dyah S

pecak jangkah kekes rinasa
bun tintrim ing plataran
getun anyawang cathetan muspra
ing esemu nimas dak abur angenan

luweng nadhi nitir pangrasa
rumpeg ing dhadha nenutuh kapang
ngegeter eling liring semana
baya sarimbit bali ngegancang

ajeg lumaku nglangut ing rasa
kelu nalika wanci bang wetan semburat
sempoyangan nggendhong kluwung rahina
natas tumlawung wurung kinemat

(kotabumi, 06 agustus 2015)

KEDUWUNG

Dening: Dyah S

dak prangguli kekes punjere wengi
ngrangin panjerite suling dumeling
ing nglangut sepine lintang
ndhedhet langit kang ora tau nyawang
reroncene rembulan jembar kalangan

dak tintingi kidung tresna ngrembuyung
aku kang ora tau bisa ajar kenal marang konang
aku kang ora tau ngadhang angin kasmaran
pawewehmu wingi
o, nimas
aku kang ora wani
nyabrang kreteg impen kawuri
: kerahinan
kedhisikan sumorote surya
kanyatan

(tapel wates sinengker wingit, ngungun anyawang
klawune anggiti)

(Kotabumi, 11 Agustus 2015)

GANDRUNG SUKOWATI

Asma aslinipun Nursidik.

Gubug mapan ing Perum Plumbungan Indah F166 Sragen.

Pengangguran saking ASKI 81 Jurusan Tari.

Naskah sastra (geguritan) dereng wonten, punapa malih
ing kang nami Antologi.

Kula namung “Seneng ajar nggurit” kalanipun wonten
kemliwere ukara, ndhumpyuki kahanan, kumlebate swara
ati...

Gurit kula namung basa/tembung punapa wontenipun, Trah
AREMA dereng saget basa alus, sinaosa sampun sauntawis
gesang wonten tlatah Jawa Tengah.

“PAMIT LAN JANJIMU”

Dening : Gandrung Sukawati

Tan kendat nggenku nyawang
Kaya sliramu sing kumledang
Solah-bawa lan piadhegmu ora ilang
Iki apa bener...ora kleru nggonku nyawang
Kaya tatit nyeblok dhadha agawe kaget
Wewayangan kawuri reroncene laku
Sing sawetara wektu wus ilang
Jumedul nyeseg ngebaki ati
Rikala semana...
Aku lan sliramu isih isa lenggah jajar sesandhingan
Ngenam rasa mersudi jumbuhe ati
Tindhak sajangkah tansah gegandhengan
Ora kena adoh apadene pepisahan

Tan rinasa netra kekembeng luh
Tumetes hanelesi pipi
Semedhot uga kelara-lara rasaku
Rasa kelangan sing ora bisa ilang
Nyata pangename rasa ora jumbuh karo kahanan
Pamit lan janji mboklalekake
Sliramu lunga ora bali

#BhumiSukawati090220

“Panyuwunku”

Dening : Gandrung Sukawati

Aku pamit...

Lungaku mesthi bali

Iki janji dudu tutur lamis kembang lathi

Takaturke kekancing iki dimen ora lali

Ali-ali...

Aja mung sadherma ngubengi driji

Nanging uga bisa-a nggubet ati

Aku pamit...

Panyuwunku sing padha ati-ati

nJaga dhiri njaga ati

Aja mingro anilar janji

Urip sabaya mukti sabaya pati

#bhumisukawati090220

“ WIS WANCINE LINGSIR “

Dening: Gandrung Sukowati

Iki wis wanci lingsir surya

Wis cukup anggonimu akekiprah sedina iki

Aja mung nuruti butuh ngumbar seneng

Ayo padha bali

Kae sentir lan teplok sing asat lengane padha diisi

Semana uga sumbu aja lali dithiliki

Sedhela maneh wanci maghrib
Swara adzan pangajak tindhak sholat bakal keprungu
Reresika tindhake wudlu
Pasrahke bot ribete urip mring Gusti
Syukur bage sesuk isih ana wektu
Dene ora wis dadi bejamu

Urip mung mampir ngombe bebasane
Ngendi papanmu aja nganti kleru
Udinen tindhak becik
Singkirana sing gawe tuna
iku dadi sangu dina mangke
Dina langgeng iku samestine

keranganal@bhumisukawatiasri-kidungjanuari2016

“LAKON KAPUPUS”

Dening: Gandrung Sukowati

Ing tengahe wengi iki...
Nalikane kabeh wis padha sirep kasikep daya rasa arip
Isun mbik rika isa lungguh sapajagongan
Linggih lelesehan sesendhen saka
Sawuse suwe ora nate ketemu
Kapisah adohe papan lan cupete wektu

Ing tengahe wengi iki...
Diselakana dilalekna mangsa ilanga
Ana crita antarane rika mbik aku wektu semana

Sing meksa kapupus jrone kahanan
Lakon sauntara sing gawe rika lunga
Nggawa tatu-lara tanpa tamba

Ing tengahe wengi iki...
Sawise kapisah pirang-pirang rendheng
Pirang-pirang mangsa ketiga
Rika isih legan ora kersa krama
Apa rika isih duka
Nggawa tatu wektu semana

Ing tengahe wengi iki...
Isun takon baya pola isun dimen rena ati rika
Aja rika kendhel muwun ngumbar waspa
Rika sawang isun iki
Sejatine ana gela sing kasimpen jrone dada
Langgeng nganti pecate nyawa

keranganal@bhumisukawatiasri-kidungjanuari2016

HAYWA SESUMBAR

Dening : Gandrung Sukowati

Dakgembol rasa angkuh
Snajan kawruh tan ngebaki kampuh
Kaderenge panjurunge rasa
Sapa rika...
Sapa isun...

Ri bebondhotan isun terjang
Jurang-jurang isun sabrang
Sun sora hasesumbar
Rawe-rawe dakrantas malang-nalang dakputung

Riwe tumetes hanelesi saranduning badan
Tatu-tatu perih anyungging kulit
Baya iki pitukone...
Pucuk gunung wis kalakon isun rengkuh
Sesawangan endah ngebaki pandulu
Mega cedhak kaya bisa dakranggeh
Angin semilir aparing sapa
Wilujeng rawuh...
Mugi sami rahayu...

Swara ati alus bebisik lirih
Sepira sorane sesumbarira
Sepira gedhene daya lan kwananira
Aywa sesongar pungkasnya datan piguna
Lir oncat linalosan pangwasane daya
Luh anelesi pipi...
Ana tangis jrone ati

(keranganal17072014)

SARWA SEMU

Dening : Gandrung Sukowati

Apa bener...

Iki dalan sing ndak dina tak liwati

Apa bener...

Lurung iki sing ndak wengi tak pecaki

Yagene...

kaya ngene kahanane

Adoh saka rasa rumangsaku

Sing katon padhang jebul isih peteng

Sing katon alus jebul sih dha gronjalan

Apa bener...

Kahaman iki pasumpenan

Apa bener...

Kahaman iki kasunyatan

Yagene...

Ulat manis mboksebar

Weh pengarep-arep jumbuhing sedya

Lamun ta ing tembe

Sejatine mung samudana

(keranganal22052014)

PINE WIYATNO

Para kadang seniman sastra lan teater akrab kanti asma
Mbah Pine.

Lair ing Sragen 3 Nopember 1961

Tansah ngudi lan ngesuhi ing olah kridhaning budaya
mliginipun teater lan sastra ing Sragen.

Ing griyanipun laris sadean sekul tumpang lan trancam tahu
tempe ayam kampung Mbah Pine...monggo pinarak

AYO MULIH

Dening : Mbah Pine Wiyatno

Bapa...ibu...

Wis tak pecaki lurung-lurung suwung

Dak luru wingiting wengi

Nadyan kagubel tintrim rasaning ati

Kapati sepi kinaweden lawange ngaurip

Peteng ndhedhet lelimengan tan ana colok obor
madhangi

Tan ana lungite aksara

Dak pecaki gisiking samodra

Kontrang kantring kagubel peteng mangungkung

Bapa...ibu...

Iki laku saweneh mung kanggo terusing pangimpen

Nalika dek wingi bengi panjenengan mapan sare kebak
pengarep-arep

Bebantalan urubing tekad

Linambaran donga suci kang ginentha ing ati

Kinanten antebing kalbu minangka kembang lakuku

Bapa...ibu...

Aku bakal lumaku ngluru uribing bebrayan

Kang wengi iki sungkem nyecep asihing pangestu

Aku bakal jumangkah ngangkah raharjaning jiwa

Raharjaning raga

Lakon-lakon wis kelakon

Kabeh lakoning urip

Urip kang kebak lelakon kajumbuhake lakon sing kudu disandhang

Aku lan sliramu sakeloron iki kabeh mung kaya dene pedhut

Bisa obah lamun kagawa ngumbara angin suprandene kudu lila legawa

Ayo mulih...

Sujud mring sakabehing sesanggeman

Manawa kabeh bakal lewat lurung banget dawa

Mula atimu kang was sumelang

Mara selehna ing pangkonku

Atimu kang ringkih, mara tumpangna ing sukuku

Angin ing wengi iki alus angusap tresnaku

Aku mung pindha bantala rangka kang mung bisa wanti-wanti

Nganggo tumetesing embun katresnan muga bebrayanmu nganti entek ing jaman

Ayo mulih...

Delengen isih ana srengenge jumedhul, ayo padha lelumban ana ing bebrayan agung

Melu nyanthangi prahu satengahing samodra kabecikan.

(Sukowati, 13 pebruari 2020)

WARISAN

Dening : Mbah Pine Wiyatno

Warisan iki gegemen
Amarga aku ora betah
Nyawang badhut-bsdhut kakehan tingkah
Menangi prawan akeh mutah-mutah
Kowe kabeh putuku kang gemrayah
Kencengana iket lan kembenmu
Iki jamane wis jaman bubrah
Ora perlu kowe melu ngrayah
Piweling pusakaning simbah
Kowe kabeh aja kendhat ing panembah.

Tidhem lan jinem tanpa obah
Kabeh putu kawetu ngresah
Amarga ora kacongah
Nampa piweling simbah
Pinangka wasiat ngadhepi jaman owah

Marga ing epek-epek kiwa tumemplek aji sakethi
Ing tangan tengen ginegem umbul kaprasetyan
Ngglak ngungkung bendhe pematang
Kanggo pangruwat
Saka srakahing jajil laknat
Kang kekudhung panguwasaning rakyat

Aku lan sliramu dudu turuning wong ningrat
Aku lan sliramu waris rakyat

Padha-padha duwe hak lan martabat
Ngemban sesanggeman
Aku lan sliramu dudu turuning wong kumawasa
Aku lan sliramu waris kawula
Padha-padha duwe hak lan swara.

(Sukowati, 12 pebruari 2020)

PENDHAPA SERAMBI SUKOWATI

Dening : Mbah Pine Wiyatno

Angin sore tumangsang ing wuwungan
Ngetungi lakune pandom wektu
Ngono isih ana kang golek paseksen
Sapa sing bakal kagiles mangsa

Esuk pedhut anguk-anguk nglamuk
Awan pedhute sengkleh sumeleh
Sore pedhute wis kucem koncatan pamor
Lan wengi pedhute kijenan

Kadhung kawiyak kedhok kamanungsane
Tampanen iki pangerten
Marga simpati sing kudu lumaku ing jaman saiki
Ahh....
Kabeh ginendam aji panglimunan
Lintange wengi tumangsang ing langit
Rembulan oncat nginggati nalika krungu pangrantame
nafsu

Wiwit angin ngelus rambut
Lingsir wengi mati
Isih dawa roncene cerita
Ing pendhapa serambi sukowati wis nate mekar
Joko lan Kenya among tresna
Wiwit esuk angin ngelus nganti puput
Swarane kidung lawas sepi
Kabeh wis mungkur

Ana kidung rumeksa ing wengi
Teguh ayu luputa ing lara
Luputa bilahi kabeh
Jin setan datan purun
Paneluhan tan ana wani
Miwah panggawe ala
Gunane wong luput
Geni atemah tirta
Maling adoh tan wani perak ing mami
Guna duduk pan sirna.

(Sukowati, 14 pebruari 2020)

RUDYASO FEBRIADHI

Lair wonten Kab Ponorogo tahun 1981.
Samenika manggen wonten Kab. Karanganyar.
Tansah ngudi ing kabudayan mliginipun sastra lan teater.

MENYANG ENDI MENEH?

Dening: Rudyaso Febriadhi

Yen amung nuruti kekarepan

Ora bakal ana enteke sasuwene wektu saka awan mbalik
awan

Saka wengi mbalik wengi

Yen amung nuruti pengen

Ora bakal ana enteke menawa dikuras isi sajroning pikir
klawan batin

saiki pengen iki, mengko pengen kuwi
dina iki pengen kae, sesuk pengen sing sijine
dina iki pengen desa sakisine, sesuk pengen negara
sakkukupane

Alam padhang.....

papan kanggo ngangsu kawruh, papan pasinaon lan
pamulangan, papan golek sangu lan kapinteran, papan
nggulawenthah kabecikan

ora amung papan kanggo nuruti pepengen lan
gegayuhan

Kamangka....

Alam donya dudu papan kanggo mulih kang sejati

Nanging amung papan ampirane raga kanggo nunut urip
lan nunut mati

Bali mulih kang sejati amung ana ing ngarsane Gusti

Arep menyang endi meneh?

Arep ngaturke apa meneh?

Sakliyane bali ana ing alam langgeng, ngaturke
kabecikan lan luhuring budhi

.....marang Gusti Kang Maha Suci.....

Januari 2020

SAHID TEGUH WIDODO

Ngasta wonten UNS Surakarta.

lair ing Grobogan, 1970. Donyaning sastra kaudi wiwit bangku sekolah SD, SMP, dan SMA Purwodadi. Tahun 1988 Nglajengaken kuliah ing Jurusan Sastra Daerah FS-UNS. Tahun 1989 Ngastani adheging Kethoprak Wiswakarman lan ngesuhi ngantos samenika.

Gelar Master dipun rampungaken ing UNS lan kasil pikantuk gelar Doktor Falsafah (Ph.D) dari Universiti Utara Malaysia (2010). Tahun 2014 gelar Professor Ethnolinguistik bidang Onomastik Ing UNS.

Mboten kathah seratan geguritan ingkang kaanggit nanging tansah niti priksa bab kemajengan kasusasastran mliginipun sastra jawi. Buku ingkang sampun kaserat antawisipun : Tembang Dolanan Anak (2013), Puisi Jawa Kontemporer (2014),

Metode Penelitian Sastra (2016).

Buku-buku sanesipun ingkang ugi kaserat, magepokan kalian medallion candi, batik-kimono, kajian Serat Centhini, lsp. Ngasta kuliah bab : Pengkajian Puisi Jawa di Fakultas Ilmu Budaya UNS.

AKU, JAWA

Dening: Sahid Hadinagara

Iki dudu kojah sepira jeroning wengi tintrim
Tresna karujit kadya pang-pang tanpa galih
Jeriting rasa kapang ngumbara kaplantrang
Ngemba wayang najan amung saklebatan
Kekejer sajroning tapihmu, Mbok!

Iki kojah jaman sing kelangan jejer
Kahanan tanpa kodrat uwal saka lakuning batin
Pribadi tanpa lelayangan lumpuh dheku-dheku
Brayat tanpa rangkah ndhedher pitakon
Kepriye anggonira ngukir urip ing tembe?
Kasunyatane isih adoh saka pengangen

Aku, Jawa jatining pancer mancapat
Hyun kang bisa ngudhari kawruh kasampurnan
Ndunungke jasad, akal, lan nafsu ing kayun, nuntun
Baraya ageng-alit nyawiji siji ing sir suksma
: nut lakulair imbaning uler Jedhung kang titis ing pati
nut lakubatin nyurasa sasmita lan tengara
nut lakubrata manembah ing Sang Khalik

Ing kedhung panguripan aku, Jawa meneges
Pasrah sumarah nlesih tapaking karahayon
Ketimbang milih ngedan lamun bisa keduman

Daya dinayan, mad sinamadan, holobis winaris
: laku dadi dayaning badan
laku dadi jantraning kawaskithan
laku dadi wirasaning hurip nyawiji Gusti

Aku, Jawa nanting karsa mangku budi
Nglempengake udheng mendhung lelimeng
Kang taksah sinubya minangka aji sakti
Njarwani tembung anyar kang uwal binledik
Ndhudhah ngelmu wedharaning budya luhung
Kang sinandhi Jawa ilang Jawane

Kebalen, Januari 2020

SUMINA

Nami jangkep Sumina, S.IP, MH.
kelairan Klaten, 12 Desember 1963.
Samenika manggen wonten ing Jl. Jayawijaya VI/06,
Rt.03 Rw.24, Perumnas Mojosongo, Surakarta.
Taun 2020 kapitados pinangka Kepala Taman Budaya Jawa
Tengah wonten ing Surakarta.

GURIT KASUNYATAN

Dening: Sumina

Kasunyatan ....nyata lan kasat mata,
Nyata iku, tan ngaya – wara
Lelandhesan nalar sinawung rasa,
Kasat mata ... cetha ing pandulu,tan samar patraping
laku,
Kasunyatan, tansah ngenut ubenging jagad lan
jantraning kodrat,
Datan owah gingsir marang pangothak-athiking pikir,
Kasunyatan aweh sasmita, dununging sangkan-paran,
Asung tengara, kekuwataning ukum alam “ Sang Causa
Prima “
WEh piyandel marang manungsa kang bakal kuwasa
ngrengkuh ...
Jagad gedhe - jagad cilik,
Manjing panunggalan,
Bali mring alaming suwung,
Bali mring mula- mulanira.
RAHAYU SAGUNG DUMADI .... RAHAYU BAWANA
LANGGENG

Siti Brit, 29 September 2019.

GURIT SAPU GERANG

Dening: Sumina

(Edisi kelingan Biyung, nalika arep numpak montor mabur)

Biyung .... Swara jago kluruk wis sesautan,

Padatan uga keprungu swara srag ... sreg ... srag ... sreg .....

Biyungku wis wiwit ngobahake Sapu Gerang mubeng tapis
plataran lan kebon,

Nyingkirake uwuh lan rereged,

Resik kahanane ... byar padhang ...

Mbarengi mletheKing srengenge Sang Bagaskara
sumambirat ..

Biyung nate ngendika : Sapu Gerang iki suka sasmita ...

Ngumpuling sada kang kinuwatake suh kang sentosa ...

Kuwagang mbengkas rereged lan memala,

Nanging ..... menawa sada mau ambyar, uwal lan ucul saka
suhe ...

Mesthi bakal ringkih – nglengkara , nglumpruk tanpa daya
...

BIYUNG .....

Apa bener Sapu Gerang iku pasemone GUYUB-RUKUN ???

Biyungku manthuk-manthuk karo mbenakke susure ...

Anteb ngendikane ...

GOTONG-ROYONG .....

Siti Brit, Jakarta 9 Oktober 2019.

GURIT KABUDAYAN

Dening: Sumina

(Sinambi kalaning sepi .... Edisi nginep hotel)

Greget, gumregah, golong-gilig kang ginayuh,
Pancasila kababar, kaweca cetha jroning pranatan
agung,
Ngemu surasa lan lekas kang luhur, ndhudhah mutiara
bangsa kang misuwur,
Budaya, woh pangolahing budi, kang mbabar
kaendahan lan kutaman,
Endah dening olah kridhaning seni,
Utama linairake lelantaran budi pekerti,
PITAKONKU ???
Baya kuwawa, budaya iki mbedhah kandelung
panguwasa kang sinandhangan doktrin samawi?
Baya kuwagang budaya iki,mbendung mbaludaking
teknologi???
Apa iya tunas mudha milineal samengko bias bali kaya
duk ing uni???
Baya kapan budaya iki bisa nyawiji mring dhiri –
pribadi???
Pepuntone ... durung ana wangsulane ,
Anane mung pambudidaya
... MBUH KAPAN KELAKONE .... He .. he ..he ..

Siti Brit, Jakarta 9 Oktober 2019.

SONJAYA HARTONO

Sakmenika lenggah ing Wonosobo Jawa Tengah.
Seratan geguritanipun asring mawi asma sesinglon
Paimo Dobleh.

Aktif ing ORARI / RAPI Wonosobo.
Pandemen Sastra mliginipun sastra Jawi.
Asring nyerat geguritan lan puisi.

MIYAKI DALAN WINGIT

Dening : Sonjaya Hartono

Japa mantra karapal kanti ati wening
Banyu tuk pitu nglarung sesuker kang tumempel badhan
wadhag
Sesuci raga lan rasa
Kanggo ngusir jim setan preri prayangan ilu-lu banaspati
Kang mblayang ing sawernaning papan
Iblis jajalaknat kang ora tau tobat
Cumondhok tanpa sangga runggi
Nginceng kalodangan kang mirunggan
Sak wayah-wayah cumondhok ing kantor, pabrik, proyek
Nlusup ing sela-selaning imane kawula
Lanang wadon, prawan jaka, sugih mlarat, pejabat
penjahat, kyai gali
Tanpa tedheng aling-aling
Tanpa sih kawelasan wengis lan kejem
Jimat kemat kang karapal
Kanthi nggegem wiji tasbih
Kanggo nengeri sumarahing
Ati lan lathi
Kanggo tumuju dalan wingit kang siji.

Pereng sumbing 29072013, Paimo Dobleh

PELOG APA SLENDRO = BLERO

Dening : Sonjaya Hartono

Apa kowe wis ngrasake merdheka le
Geneya kowe jejogedan ing prapatan
Kowe ngukupi panase bagaskara
Nggelar jagad mekemul mega
Luhmu kang kok simpen
wutahna
Dimen kowe lega
Kaya legawane kang yasa bumi Nuswantara iki
Cukup donga kang tulus
Merga akeh paesan kang wis lungse
Kegiles gedhong magrong-magrong papane para cukong
Bonang tanpa laras kemlontang
Pelog apa slendro
Keprungu blero
Aja kok ogreh-ogreh paesane kang sumare
Merga lumakuning jaman tumiba ing awakmu
Kowe wis melu necep isining kamardhikan
Ing prapatan kowe isa njola sak polahmu
Tanpa sangga runggi
Yen bonang isa gawe urip
Reksanen bonangmu
Supaya kowe luwih mardhika
Tanpa gumanthung marang liya.

Pereng Sumbing 06082013

Paimo Dobleh

IMPENE LIK PAIMO LAN YU GINAH 2014

Dening : Sonjaya Hartono

Wis ta le mbok rasah lelumeran
Jaragan kowe ki ra dianggep
Sapa ta kowe ki
Rak ya mung paimo dobleh
Kowe ki pidak pedarakan
Bapakmu yen esuk golek beling
Yen sore adol sega kucing
Kok ndadak ngimpi nggayuh lintang ngukup mega
Coba ngiloa ing crowokan kulon barongan pring kae
Rupamu rak yo mung saemper topeng getil ta
Gek ambumu lemi lan lendut
Geneya neka-neka
Wis punthesen impenmu
Becik golek padasan
Nyangking pacul manggul luku
Rasah ika iku.

Olah mbok mbok kok le tega men ta
Sangang sasi kok kandhut
Mbun-mbunanku kok pupuki ben encer nalarku
Ngurut galengan ngindit klenting nyangking gonje golek banyu
Kanggo ngresiki awaku
Mbareng gede kok disempolehi gegayuhanku
Nadyan pawitanku adol uwuh rakyat becik ngangsu kawruh

Sapa ngerti wingka malih kencana
Aku ra ngarep-arep pewehing liyan mbok
Nadyan gaweanmu nggendhong tenggok
Banyu susumu isih putih merga direwangi ngelih
Yo bener awaku kuru aking nanging nalarku isih wening
Panyawangku isih ceta endi sapi endi babi
Aku lega lila
Nggayuh lintang lan mega
Ancik-ancik andha kuwi kurang prayoga
Aku mung wong cilik isane nggayuh sawo kecik
Dongamu wae yo mbok suk taun ngarep isa gawe becik
Makarya kanggo ngabekti tanpa pituas bulu bekti
Eling na ya mbok aku ish utang
Utangku marang bumi pertiwi durung dak lunasi.

Pereng Sumbing, 1-1-2014

GURIT BOCAH

Dening : Sonjaya Hartono

Bocah-bocah iki lagi ngukir sejarah
Ngudhari nasipe dhewe-dhewe
Ing emper toko
Ing lampu bang jo
Ing terminal pondhok lan pawiyatan

Bocah-bocah iki lagi sinau
Ngrakit crita ngeja kahanan

Kang durung pana
Ngungak garising pepesthen kang tumiba
Nganggo panemune dhewe-dhewe

Bocah-bocah iki lagi gladhen
Gedhe merga kahanan urip kekemul mega
Digulawentah dening rembulan lan bagas kara
Lelayaran ing pait getiring urip tanpa baita
Siping laku bakal nyawisake neraka uga kaswargan

sapa kang gelem nempilke kamulyan
Tangan-tangan putih kumlawe
Kebak pengarep-arep
Bocah-bocah iku butuh dununge urip
Kanggo ngiseni sejarah.

Permg Sumbing September 2001

LAYANG SWARA

Dening : Sonjaya Hartono

Pasar papan kanggo dol tinuku
Pasar ndesa uga ngraketake paseduluran
Apem, cucur, tempe kemul nganti mabako susur
Sumadya kanthi prasaja
Sinambi nyang-nyangan ngrumpi
Bab reregan kang ora karuan dalam kang akeh jugangan
Nganti bab politik , korupsi .
Saiki pasar-pasar mau wis kagusur karo swalayan

Nyangga pincuk thethenguk ing cakruk
Babagan ngene iki wis angel tinemu
Merga kabeh wis sarwa instan
Mula yen da antri malah rebutan
Ora maelu suba sita lan kaslametan
Kang baku kekarepane keturutan

Jaman semana
Layang tanpa swara
Swara tanpa layang
Majune jaman ana layang swara
Kang payu didol mayuta-yuta
Rebutan suara ra eling tangga
Gedhe cilik butarepan
Golek sandahang pangan jempalikan
Tuku swara kanggo ngumbar kamurkan
Lali marang tatanan
Nadyan bui kanggo totohan.

Lik paimo leyehe-leyeh nglinting mbako semprul
Yu ginah nyangga gembreng isi bunthil karo thiwul
Grenengane sakloron
suk yen swarane ra payu njur piye mbokne
ning yen swarane payu pora golek sembulih to pakne.
yu ginah misuh-misuh
lik paimo wis ngorok swarane klokor klokor
Kaya umyege wong golek layang swara.

Lik Paimo Dobleh
Pereng sumbing 2012

DEMANG TOGOG

Dening : Sonjaya Hartono

Demang Togog demang Togog
Mbegegeg logog-logog

Gawe gendra ngumbar angkara
Ngusung umbul-umbul menthang gendewa
Numpak kreta ngirit wadyabala
Tan nyaruwe Jeriting kawula

Nyawang ombyaking kahanan ati kaya rontog
Iki wayah apa
Genea nora petung wayah
Nguja boga ting kecapah
Kudhung sarung macak ratu nora genah
Soroh raga soroh bandho ngumbar nafsu aluamah

Demang Togog kadhang dewa
Ngulandara ngoyak teja salah mangsa
Nguntal gunung nyangking bagaskara
Nyamudhana langlang jagad mubeng ndesa

Togok Tejamurti
Laku nyamudhana tapa ngrame memper ati
Gilig karep ngenut ilining kali
Nyadhong pepethen kagungane gusti
Tejamurti nguntal wohing pakarti
Srakah aluamah njaring mega nawu jaladri
Lamis manis tanpa ati
Numpak kreta nebak jaja iki Togog Tejamurti

Pereng Sumbing, 041225

SRINING

Ingkang dipun dalemi wonten ing Jakarta.
Lulusan Sastra Jawa UNS Surakarta.
Tasih asring hanganggit geguritan

DUDU BANDHAMU

Dening: Sringing

Sedyaning ati mlipir-mlipir
Golek dalan turut pinggir
Merga ana tengah kaline banjir
Kena bilahine melu kентir

Ing pangajab golek barang becik
Sanadyan olehe mung sethithik

Maksih wae akeh wong serik
Ati kok wujud burik?

Ora ngono apa ta pikolehe
Dudu tegal lan sawahmu
Bandhane mbahmu ya dudu
Kabeh mau mung saderma nyilih

Raupana atimu...
Ben ketok padhang ing pandulu
Mripat mentheleng kok ra weruh?!
Kuping njepiping kok budheg?!

Aku kowe lan sapa wae
Mbuh sesuk apa mengko sore
Bakale mati ora urip maneh
Bandhane dipek sing urip

Aja nemen-nemen yen ngugemi
Samubarang sing wujud kadonyan
Mati ora bakal digawakne
Sebab yo eman ta?!

1/9/2015

SEPI

Dening: Sringing

Dak sawang saka papanku
Temlawung polatanmu
Ngemu panandhang kang abot
Kijenan lan kesepen
Polatanmu kosong mlompong

Atimu suwung..
Atimu iku ya omahmu
Sing adoh saka papan ngendi wae
Omahmu peteng ndhedhet lelimengan
Tanpa cahya

Kamangka sliramu ora bisa
Gawe padhang sarana dimare tanggamu
Uga ora bisa ngiseni kosonge omahmu
Sarana prabotane tanggamu

Ananging pancen kudu mangkono
Sepi lan kosong iku pralampita
Bisane sliramu tekan ana papan kene
Papan kanggo ngudhal rasa
Kanggo ngiseni omahmu

Minoh, 1482015

LAYUNG

Dening : Sringing

Kawiwitan mendhung angendhanu
Katungka tekane udan deres
Kaworan angin gedhe
Binarung swarane thathit
Pating jaledher
Polahe gegodhongan kaya dene
Punakawan nedhenge jejogedan

Ati iki saya suwe saya cilik
Kalindhah rasa was sumelang
Rasa wedi kang tan tinemu nalar
Wedi marang wewayangan...
Genah ora cetha wujud
Mahanani samsaya atis
Sanadyan ing mangsa ketiga

Tumlawung lelakon kawuri
Ora niat ora njarak
Nyatane padha dene karepe
Saguhmu marang aku
Sasat ora ana cacate
Madhep manteb datan gawe kuciwa

Tibane ndata kang kacathet
Ana layang kintaka
Ora liya amung suwala

Alesane wis kuna
Amarga kahanan ...
Kahanan sing kepiye?
Kahanan iku manut kepiye lakune

Niatmu pancen wis slenca
Kabeh mung tiba ana ukara

Udane samsaya gedhe
Banjir bandhang jroning ati
Ngentirake kabeh panjangka

Eloking kahanan marga
Ana sing Kuwasa
Madhege udan
Gumanti sumilaking mega mendhung
Cumlorot endahing layung
Sumarahku marang Gusti
Kasembadan panyuwunku

Ora dak getuni barang kang ilang
Embane memala kang kebak wisa

Tgr, 25/5/2015

PESTHI

Dening : Srining

Pesthi kang kaesti
Banget agawe bungahing ati
Kaya dene nenandur awoh mbriyut
Jumbuh kalawan pangangen-angen

Umpama pangestiku tumrap sliramu
Tinemune pancen dadi pesthiku
Tegese kasunyatan trep kalawan gegayuhan

Kosok baline,
Sanadyan dak esti rina lan wengi
Yen ta dudu pesthiku
Mesthine aku kudu legawa

Nanging kepriye mesthekake
Yen ta sliramu iku pesthiku?
Iku kabeh kudu dipesthekake
Sarana rembug kang mesthi

Yogene sliramu mesthi nesu
Yen nyatane dudu awake dhewe
Sing gawe pepesthen
Luwih becik sabar lan mangesti

Solo, senen 16 maret 2015

CANCUT TALI WANDA

Dening : Sringing

Gumolonging tekad nyawijekake kapti

Gumregah gra jumangkah

Ngukir pikir ngolah rasa

Ngeningke cipta hamengku puja

Ora kudu nggurit nelangsa

Jamane saiki wis padha mulya

Tatag titis tatas dadya sesantinya

Ngadeg jejeg pindha cagaking palwa

Mandeng mentheleng ngadhepi kang nyata

Ora perlu atetangis kaya wong papa

Ora perlu sedhah kaya wong cintraka

Melek seka pasumpena

Gegancangan nebahi klasa

Mberat sakehing memala

Miyak korining rasa

Ambuncang sawernaning dhuhkita

(20/1/2015)

SUPRI CANTRIK NDESA

(nami sesinglon saking Supriyadi)

Alamat Griya: Jl. Kenari no. 48 Perum Bumi Graha Indah,
Jaten, Karanganyar

Alamat Tinggal: Kebosungu 2, RT 03 Desa Dlingo, Kec. Dlingo,
Kab. Bantul DIY.

Gladhi gurit nembe warsa 2015, gurit lajeng kaklempakaken
dados Antologi Geguritan. Karya tunggal: 1. Suluk Saloka Jiwa.
2. Kumbang Ngidham Sari

Ndherek giri patembaya nyerat gurit ing Kundha Kabudayan
(Disbud DIY)

Ugi ndherek gladhi nyerat ing Kalawarti Djoko Lodang,
Majalah Sempulur, ugi Jawacana.

JATIMULYA

Dening: supricantrikndesa

Jangkah iki tansah lumaku
Ing peteng nggembulenge dalu
Nggolek pepajar ing jagad kang sarwa samar
Cahya nur cahya
Kang bisa madhangi petenge jiwa ngumbara
Laku iki kebak panodhi
Ing dalan—dalan kang kebak krikil lan eri
Tansah tak cadhong sapangatmu Njeng Nabi
Kanggo masuh sewu letheGING pakarti
Napsu—napsu tansah mgreridhu
Kanthi pepinginan kang kebak semu
Setan angen—angen kang gawe kangen
Nyebratake tresna ngumbara ing swarga jamal lan
kamale Hyang Wisesa
Dhuh Gusti ingkang kagungan wijining tresna
Ing pundi gisiking wilasa
Saha jumleguring asih paduka kang nebah dhadha
Mbukak korining jatimulya.

Omah Joglo Pojok Desa, 25 Sept 2018

SAMODRA MINANG KALBU

Dening : Supricantrikdesa

Ngligå råså,
Mangun jiwa,
Angaras wanginé kêmbang,
Ing taman ratri sêpi rowang,
Dak gurit kidung wêngi,
Binarung jumlêguré sêgârå ati,
Dak wacå sakéhing tåndhå,
Kang gumêlar ing jagad râyå,

Tidhêm pêrmanêm,
Sêngsêm ambujung ayêm,
Sêsotyå mãwå retnå,
Linali tan biså onyå,

Ing ngêndi Susuhé angin,
Lan isiné bumbung wungwang,
Amék banyu apikulan warih,
Ing ngêndi bakal daksuprih,

Tirtå pawitrå,
Pangruwating durhangkârå,
Tirtå husådå,
Panglêburé sakéh mãlå.

jaten, September 2016

TAN HANA DARMA MANGROWA

Dening : supricahdesa

Kabeh dhasare pitaya
Upacara tata cara
Saringate beda—beda
Kaya dene dalanku lan dalammu
Seje lakon lan panemu
Bener iku ing pambudi
Wondene pener iku sajroning ati
Aja mung mandhek ing bener
Sebab ora ana bebener kang nora pener
Sapa rumangsa bener bakal keseser
Sapa rumangsa salah andhedher hikmah
Beda—beda iku njaba
Ing njero tartamtu padha
Manungsa angrasa marganing jalma
Trusing rasa ambuka tunggal
Manunggaling beda: ing rasa
Manunggaling cipta:
Ing rasa
Manunggaling karsa:
Ing rasa
Rasa prasaja tanpa pangentha
Rasa walaka tanpa culika
Rasa rumangsa mung saderma
Pindha wayang ing jagad purwa.
Bandha amung titipan
Pangkat amung sampiran
Nyawa amung gadhuan
Kabeh iki dudu kejaba iya

Iya iku kang nyata
Lahir lan batine
Njaba lan njerone
Meneng lan mosike
Eningna
Supaya bisa tanggap ing sasmita
Enengna
Supaya bisa tumanggep ing pralampita
Dunung dumunung
Melik
Melek banjur melok
Warana sirep
Kang Nyata mlaha
Blaka tanpa weweka.

Ngayogyakarta, De Laxston Hotel, 30 Okt 2018

SUMELEH ING RASA

Dening : Supricantrikdesa

Jeng...
Gurit iki sansaya lungit
Sangsaya angel anggonku nganggit
Ora mung nata ukara blaka
Nanging ginelar ing urip kang nyata
Sabèn jangkah dadi ukara
Sabèn lakon dadi gatra
Ngemban jejibahan ing madya pada
Luru kamulyan ing alam baka
Jeng

Apa bener yen ati iki
tansah sumarah mring Purbaning Gusti
Apa malah polah angresah
Kelimput pikiran susah
Jeng
Jiwa ina iki nglenggana
Lamun isih lelumban segara dosa
Senajan ngetog sakehing daya
Uwal saka laku duraka
Nyatane abot rasane rasa
Pungkasan mung kudu jawa
: Gusti, mung mring paduka
sumelehing rasa
Aku, sliramu kudu rumangsa.

Jatimulyo, Omah Joglo, 9 Agustus 2018

PUSTAKA WIJAYA

Dening : Supricantrikdesa

Mbukak kaca anyar,
Ing tumpukane pustaka wijaya,
Dak bunderi irah—irahane,
Kanggo pepeling tembe mburine,
Sabèn laku dadi lakon,
Sabèn catur dadi pitutur,
Sabèn crita dadi wedha,
Laku,
lakon,
lelabuhan,
Lila,

Lilih,
Leleh,
Lebur,
Leladi luk—lukane lelakon.
Sapi nggiring Alas...

3 Des 2017

LURU UPA

Dening : Supricantrikdesa

Rikålå suryå wus gumléwang,
Manuk bèthèt bèr ibêran wus manjing pang pang
ranggas,
Åpå sliramu isih mântålå nyêblakké jålå luru minå,
Jajah segårå
Nganglang bawånå,
Upå oh upå,
Barang saupil nguras têngå,
Lamun ublik wus mêlik-mêlik,
Lintang wus katon gumawang,
Åpå sliramu bakal bacutké pangangkah,
Kamångkå wus kinêpung lésus pinusus,
Ing wayah pêtêng jênggêrêng,
Bêcik énggallå bali,
Mulih malih maring mulå mulanirå,
Mêruhi marang kang momong.

Jatén, 6 sept 2016

UDIARTI

penari ingkang lair ing kidul.

Remen Geguritan

Sakndhuwure Wuwungan Omahmu

Dening: Udiarti

Apa sliramu, kang nyeret koper seka njero sirahku?

Nalika durung thukul kuku-kuku ning drijiku.

Nalika jendhela wus ora dadi lawang kanggo mlebone suaramu.

Klambi-klambi pating slebar ing plataran.

Apa sliramu, kang negor wit-uwitan ning njero dhadhaku?

Nalika irungku durung bisa ngisep kebul dupa ning njero lemarimu.

Nalika kursi wus ora dadi dhipane impen-impenmu.

Sega-sega nglumpuk grombol dirubung semut.

Apa sliramu, kang ngobong kembang-kembang mekar saknjrone mripatku?

Nalika sikilku durung dituwuhi wektu.
Nalika gelas wus ora bisa ngelingake jaman cilikanmu.
Buku-buku padha mabur sumribit ngoyak suryanmu.

Ana ing samak tanggalan kuwi
Aku nyathet anggone rambutku thukul ning lawang kamarmu.
Banjur aku lunga nggawa teh sing kokgawe.
Mlayu adoh, menyang ramene rina lan wengi.
Muter ana ing njero buku kang kebak tulisan jeneng-jenengku.

Saiki, nalika jenengku wus entek nganti kaca pungkasan
Aku kepengin mlebu sakjrone koper sing kokjupuk seka sirahku.
Dadi wit-wit kang thukul ing dhadhamu

Mawujud kembang-kembang kang mekar, ana ing sakndhuwure
wuwungan omahmu.

Udiarti, penari kang lahir ing Gunung Kidul.

Diterbitkan oleh:
TAMAN BUDAYA JAWA TENGAH
Surakarta, 2020

Maturnuwun dhumateng:

Bambang A ER TE, Bambang Hermanto, Bintang Kalijaga, Biyung
Amie, Cindhe Laras, Dedek Witranto, Dyah S, Gandrung
Sukowati, Pine Wiyatno, Rudyaso Febriadhi, Sahid Teguh Widodo,
Sumina, Sonjaya Hartono, Sringing, Supri Cantrik Ndesa, Udiarti

Agunging panuwun ugi konjuk dhumateng:

Endang Sedhep (Bali Ndesa Resto), Ki Manteb Sudarsono,
Mitra TeBeJeTe Surakarta

(Hanya Untuk Kalangan Sendiri)